

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

**Fargna, Francesco de
Montisfalisci, M.DCC.XVII.**

Casus V. Argumentum. Episcopus ad possit erigere novum Canonicatum
ex fructibus super excrescentibus in Ecclesia Collegiata de Jurepatronatus
Laicali absque consensu Patroni; Et an Patrono respectu ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72191](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72191)

Archivii, fuit resolutum à R. P. Domino Marabottino Judice in una *Perugina Cappellania* scribente, & obtinente Domino meo Patruo Amatissimo ubi cum *Georgius de Gervasio* in limine fundationis Cappellanix, postquam designaverit Ecclesiam S. Joannis Baptistæ Ordinis Sancti Bernardi Cisterciensis Perusix pro celebratione Missarum, reservaverit sibi, suisque Hæredibus Cappellaniam de una ad aliam Ecclesiam per hæc verba ibi: *Item in evento, che mai in alcun tempo i Padri del sopradetto Monastero non volessero permettere per qualsivoglia causa, che il detto Cappellano, e Sacerdote celebrasse le sudette Messe nella sopradetta loro Chiesa, o per qualsivoglia accidente, che potesse succedere non potessero celebrare le dette Messe nella sudetta Chiesa, ovvero, che il medesimo Giorgio volesse che si celebrassero in altra Chiesa, detto Cappellano, e Sacerdote siano tenuto, & obligato celebrare, come sopra le dette Messe in un' altra Chiesa di questa Città, dove più parerà, e piacerà al medesimo Giorgio, se egli allora viverà, altrimenti dove più piacerà, e parerà a suoi Heredi, o agl' altri, che da esso saranno nominati nel suo ultimo Testamento, o altra Disposizione, o Contratto:* R. D. Joannes Vincentius de Casellis prædicti Fundatoris hæres tunc Religiosus S. Philippi Nerii, nunc vero Canonicus meritissimus Cathedralis meæ Patriæ vigore hujus facultatis transferendi sibi à Testatore tributæ, nec non attento impedimento præstito Cappellano celebrandi in dicta Ecclesia S. Joannis Baptistæ per dictos Patres Cistercienses transtulit Cappellaniam ab hac Ecclesia ad illam Congregationis Sancti Philippi Nerii Perusix. Quam translationem justam, & validam per sententiam Canonizavit idem R. P. D. Marabottinus revocando duo contraria judicata nimirum *Almæ Rotæ Perusinx*, & R. P. D. mei *Petra* tunc A. C. declarantia nullam præfatam translationem eo sub motivo, quòd facultas transferendi Cappellaniam de una ad aliam Ecclesiam concessa a dicto Testatore suis hæredibus non erat absoluta, & arbitraria, sed solum ad certos, & determinatos casus restricta nimirum: *In evento, che mai per alcun tempo i Padri del sopradetto Monastero*

Pars I.

stero non volessero permettere per qualsivoglia causa, che il detto Cappellano celebrasse le sudette Messe nella sopradetta loro Chiesa: Qui casus cum non fuerit concludenter probatus, idè præfati Judices existimarunt nullam translationem.

Sed sententia revocatoria R. P. D. Marabottini meo judicio videtur magis rationi congrua, dum videtur Fundator dedisse suis hæredibus absolutam, & arbitrariam facultatem transferendi Cappellaniam, eo quia in ejus Dispositione non processit per viam conditionis, si sequeretur impedimentum, sed cum casu alternativo ibi: *in evento, che mai i detti Padri non volessero permettere, che il Cappellano celebrasse le sudette Messe nella sopradetta loro Chiesa: Overo, che il medesimo Giorgio volesse, che si celebrassero in altra Chiesa di questa Città &c. altrimenti dove più parerà, e piacerà ai suoi Heredi:* adè quòd illa dictio: *Overo est* indistinctiva, & non reperit præcedentia, imò separat, & dividit unam Orationem ab altera *Rot. decis. 65. num. 7. & 8. & decis. 556. num. 3. coram Cerr. & coram Coccin. decis. 157. num. 5.* ubi firmat, quòd dictio prædicta ampliatur dispositionem ad diversa. Attento præcipue, quòd subsequenter verba, *dove più parerà, e piacerà a suoi Heredi,* tamquam prægnantia potestatis nullam admittunt correlationem ad dictum impedimentum, aliàs sequeretur correctio in eodem instanti, nec dici posset, quòd potestas esset ad *placitum*, & ad *libitum*, si esset regulanda a causa impedimenti.

ARGUMENTUM.

Episcopus an possit erigere novum Canonicatum ex fructibus superexcrecentibus in Ecclesia Collegiata de Jurepatronatus Laicali absque consensu Patroni, & an Patrono respectu Canonicatus noviter erecti competere possit Jurepatronatus, & hoc cujus naturæ erit Ecclesiasticæ ne an Laicalis?

L I

SUM-

SUMMARIUM.

- 1 *Canonicatus in Ecclesijs Cathedralibus, & Collegiatis aliquando sunt inter se distincti, & separati, aliquando nec distincti, nec separati, nec taxati, aliquando taxati, sed non distincti, nec separati.*
- 2 *An, & quando Episcopus possit alterare, & frangere numerum Canonicatum a Fundatore statutum? & num. 15.*
- 3 *Episcopus non potest mutare Statum Ecclesiarum contra mentem Fundatorum.*
- 4 *Statuto per Capitulum certo, & determinato numero Canonicatum, & jurato, ac confirmato à Sede Apostolica an, & quando Episcopus possit illum frangere, & erigere novum Canonicatum? & num. 17.*
- 5 *Dismembratio Ecclesie Patronalis fieri potest ab Episcopo etiam renuente Patrono ob evidentem necessitatem, & utilitatem.*
- 6 *Episcopus ac consensu Capituli potest erigere in Ecclesia Collegiata ex fructibus superexcrecentibus novum Canonicatum.*
- 7 *In erectione novi Canonicatus in Ecclesia Collegiata Patronali ex fructibus superexcrecentibus requiritur consensus Patroni, limita ut numero 13.*
- 8 *Ecclesia Patronata subijci non potest mensæ alterius Ecclesie, nec fructus Canonicatus dismembrari, & alteri assignari sine consensu Patroni.*
- 9 *In suppressione Canonicatus Ecclesie Collegiata Patronalis præter alia requisita, requiritur consensus Patroni.*
- 10 *Tam suppressio antiqui Canonicatus, quam erectio novi in Collegiata Patronali est læsiva Jurispatronatus, sed diversimodè.*
- 11 *Augmentum reddituum superexcrecentium ad hoc, ut sit causa sufficiens erigendi novum Canonicatum, quale debet esse?*
- 12 *Patronus si videat Episcopum erigere novum Canonicatum in Collegiata Patronali non obstante tenuitate reddituum potest se opponere.*
- 14 *Si ex redditibus superexcrecentibus unius Præbendæ vacantis erigantur duæ Præbendæ ad terminos Textus in cap. Vacante de Præbend. requiritur consensus Patroni.*
- 16 *Clausule, & non alio modo nihil immutando, prohibent omnem alium modum præter expressum.*
- 18 *Beneficium quando Fundatur de Bonis Ecclesie, acquiritur Ecclesie Juspatronatus.*
- 19 *Rei sacre non potest imponi servitus.*
- 20 *Erecto novo Canonicatu in Ecclesia Collegiata Patronali ex fructibus superexcrecentibus Patrono Collegiata competit Juspatronatus ad illum.*
- 21 *Fructus superexcrecentes Ecclesie Patronalis sunt obnoxii Jurispatronatus, vel in habitu, vel in actu; & quando? Vide ibi.*
- 22 *Si ex fructibus superexcrecentibus Ecclesie Patronalis erigatur novus Canonicatus cum reservatione Jurispatronatus favore Patroni non imponitur eis nova servitus, sed servitus, quam prius habebant in habitu, reducitur ad actum.*
- 23 *Juspatronatus, quod competit Patrono respectu Canonicatus noviter erecti ex fructibus superexcrecentibus Collegiata Patronalis est Ecclesiasticum.*

CASUS V.

Fuit erecta à quodam Fundatore Ecclesia Collegiata A. de omnibus ejus bonis Hæreditariis, ibique ab eodem taxatus certus numerus duodecim Canonicorum cum reservatione Jurispatronatus favore eorum de Familia. Decursu temporis cum fructus præfata Collegiatae notabiliter excrecerent, determinavit Episcopus de hujusmodi fructibus superexcrecentibus erigere novum Canonicatum in dicta Ecclesia Collegiata. Quarto proinde in hoc casu quatuor, quæ non video hactenus ab ullo Doctore tacta, & discussa.

Primò, An Episcopus de dictis fructibus super excrecentibus possit erigere novum

vum

vum Canoniatum; & quatenus Affirmative.

Secundò. An in erectione hujusmodi novi Canoniatu requiratur consensus Patroni.

Tertiò. An Patrono competere possit respectu ejusdem Canoniatu Juspatronatus, & quatenus affirmative.

Quartò. An hoc erit Ecclesiasticum, vel Laicale?

1 Ut intelligatur, quo sensu hæc omnia procedere possint, præsupponendum est, quòd in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis aliquando Præbendæ Canonicales sunt omninò distinctæ, & separate inter se, itaut unicuique Canoniatui sit assignata dos distincta, & separata à Dote alterius Canoniatu; Aliquando nec sunt distinctæ, nec separate, nec taxatæ, ut quando non est determinatus, nec certus numerus Præbendarum, nec Canoniorum, sed bona sunt communia, & eorum redditus inter Ecclesiæ inservientes dividuntur; Aliquando sunt taxatæ, sed non distinctæ, nec separate, ut quando est determinatus certus numerus Canoniorum, & bona sunt communia, sed ex horum redditibus unicuique Canonico taxata, & assignata fuit certa summa, seu portio. Quæstio præsens procedere non potest in primo casu, quia quando Præbendæ sunt inter se distinctæ, & separate, sed per industriam Canoniorum augmententur, augmentum cedit eis solis, nec tenentur aliis communicare: Nec procedere potest in secundo Casu, quia si Præbendæ non sunt taxatæ, nec distinctæ, nec separate sed omnibus fructibus massæ Capitularis in communi redactis fierent tot Præbendæ, quot redditus suppetunt, non esset dare fructibus superexercentes, & nihil separatum discerni posset, quòd superexercesceret: sed procedit in tertio Casu nimirum, quando in Ecclesia Collegiata, sunt taxatæ præbendæ, sed non distinctæ, nec separate, quo casu dari possunt fructus super exercentes juxta distinctionem, quam tradunt Butr. in cap. Cum M. Ferrariensis de Constit. num. 1. ibique Imol. n. 12. Fagnan. num. 4. & 40. Barbof. de Canonic. cap. 3. num. 7.

His præsuppositis in hoc Casu, quoad

primum dubium videtur respondendum negativè. Fundator enim in limine foundationis præfatæ Ecclesiæ Collegiatae determinavit, ac taxavit certum numerum Canoniorum, nempe duodecim Canonicos, quo casu Episcopus, non potest alterare hanc foundationem, & frangere numerum Canoniorum à Fundatore statutum, erigendo ex fructibus superexercentibus Collegiatae novum Canoniatum; cum Episcopus non possit mutare statum Ecclesiarum contra mentem Fundatorum juxta Text. in Can. Mutationes, & Can. Scias 7. quæst. 1. & docent Petrus de Perusio de Mutat. Stat. Eccles. cap. ultim. num. 13. Monet. de commut. ult. volunt. c. 11. num. 381. in fine, Amosaz. de Causis Piiis lib. 1. cap. 14. num. 8. sed tenetur pacta, & leges foundationum tam de lure naturæ, quàm divino observare, & ea destruere, esset frangere Jus naturæ ad Text. in leg. Juris gentium, §. Prator ait, pacta servabo, ff. de pactis, & Text. in Can. Rationis Ordo 16. quæst. 7. Bero. conf. 49. num. 8. lib. 2.

4 Eo modo, quo statuto per Capitulum certo, & determinato numero Canoniatuum jurato, ac confirmato à Sede Apostolica, non posset Episcopus eum frangere novum creando Canonium: Ita statuto à Fundatore in limine foundationis certo numero Canoniatuum, seu Canoniorum, non poterit Episcopus illum frangere, & alterare, ea ratione, quia evertere ea, quæ fundatores voluerint in limine foundationis Ecclesiarum, esset eos retrahere ab elargitione propriorum Bonorum in operibus piis, ad quod evitandum videmus Sacros Canones concedere Fundatoribus Juspatronatus, & admittere eorum leges etiam Juri contrarias, ut dixi in Superioribus Canonibus, & dicam infra in secunda Parte Can. 26. & fuit resolutum à Sacra Rota in Parmen. Beneficii 28. Januarii 1701. §. Quam quidem coram Eminentiss. Scotto.

Sed etiam omissò, quòd Episcopus possit erigere in dicta Collegiata novum Canoniatum ex fructibus superexercentibus, adhuc quoad secundum dubium videtur dicendum, quòd in hujusmodi erectione non requiratur consensus

Patroni. Quoniam fructus superexcrecentes, & provenientes à Bonis à Fundatore assignatis pro dote Ecclesiæ Collegiatæ non sunt in Dominio, & Potestate Patroni, sed spectant ad Capitulum, & ad ordinationem Episcopi; unde sicuti Episcopus cum consensu Capituli potest illos erogare in utilitatem Ecclesiæ, in Eleemosynam pauperum, aut ex eis augere Portiones Canonicales taxatas absque consensu Patroni, ita ex eisdem fructibus superexcrecentibus poterit erigere novum Canonicatum absque dicto consensu. Erectio enim novi Canonici tendit in evidentem utilitatem, decorem, & honorem Ecclesiæ; adeoque fieri potest ab Episcopo sine consensu Patroni, uti patet in Dismembratione Ecclesiæ Patronalis, quæ si fit ob evidentem necessitatem, & utilitatem, fieri potest ab Episcopo absque consensu Patroni, immo eo positivè dissentiente, ut præter auctoritates per me superius adductas in *Can. IV. Cas. VI.* firmavit *Rot. in Leodien. Dismembrationis 25. Januarii 1715. S. Minusque coram R. P. D. Lancetta.*

6 At his minime attentis, dicendum in hoc casu Episcopum posse erigere in præfata Collegiata novum Canonicatum ex fructibus superexcrecentibus, data enim superexcrecentia reddituum Ecclesiæ Collegiatæ, Episcopus de consensu Capituli, aut Capitulum de consensu Episcopi habet facultatem frangendi numerum Canonicorum, & erigendi in illa novum Canonicatum ex hujusmodi fructibus superexcrecentibus, juxta celebrem Textum in *cap. Cum M. Ferrariensis de Constit. ibique Abb. & in cap. 1. de Instit. num. 5. in fine, Butr. in cap. Cum Dilectus de Constit. num. 11. Fagnan. & Doctores omnes, Lambertin. de Jurepatr. lib. 3. quest. 6. art. 7. num. 8. Lotter. de re Benef. lib. 1. quest. 14. num. 37. Garz. de Benef. par. 12. cap. 1. num. 5. Barbof. de Canonic. cap. 3. num. 2. & seqq.*

7 Sed in erectione novi Canonici in Ecclesia Collegiata Patronali ex dictis fructibus superexcrecentibus ultra consensum Capituli omnino necessarium, juxta *Fagnan. in cap. Dilecto de Præben. num. 18.* requiritur etiam consensus Pa-

troni. Quoniam erigere novum Canonicatum ultra numerum statutum à Fundatore est alterare statum Ecclesiæ Collegiatæ. Episcopus autem non potest alterare statum Ecclesiæ, & Beneficii sine consensu Patroni, & consequenter neque erigere novum Canonicatum absque hujusmodi consensu, juxta dispositionem hujus Canonis *Monasterium, Alexand. de Nevo, in cap. Cum M. Ferrariensis de Constit. num. 37. & seqq.*

8 Quod comprobatur multiplicitate. Ecclesia Patronata non potest subjici, vel mensæ alterius Ecclesiæ donari, nec fructus Canonicatus pinguis dismembrari, & alteri Canonicatui tenui assignari sine consensu Patroni. *Abb. in cap. Suggestum de Jurepatr. num. 1. & fuit resolutum à Sacra Congregatione Concilii in Cracovien. Dismembrationis fructuum 3. Octobris 1711.* Ecclesia simplex ad hoc ut erigi possit in Collegiatam, requiritur consensus Patroni, ut dixi superius in Commentario hujus Canonis *Monasterium, & docent Præposit. in Can. Si ex Laicis 10. quest. 1. num. 7. Bald. in leg. Si quis Presbiter, cap. de Episc. & Cler. Lotter. de re Benef. lib. 1. quest. 14. num. 7.* In suppressione Canonici Ecclesiæ Collegiatæ Patronalis, præter alia requisita enumerata à *Fagnan. in dicto cap. Cum Ferrariensis de Constit. num. 12. Barbof. de Offic. & potest. Episcopi par. 3. allegat. 67. num. 1. 2. & 6. Garz. de Benefic. part. 12. cap. 1. num. 2.* nimirum, quòd Ecclesiæ Collegiata sit insignis, quòd Præbendæ sint frequentes, quòd sint adeo tenues, ut cum distributionibus non sufficiunt ad congruam sustentationem Canonicorum, quòd suppressio fiat ab Episcopo de consensu Capituli, & quòd fiat in subsidium, scilicet in defectum remedii unionis simplicium Beneficiorum, requiritur etiam consensus Patroni, sive Ecclesiastici, sive Laici, juxta dispositionem Concilii Tridentini *sess. 24. de Reformat. cap. 15. ibi: Aliquibus ex iis suppressis cum Patronorum consensu &c. eos ad pauciores numerum deducere: ibique Barbof. n. 21. & de Offic. & potest. Episcopi par. 3. allegat. 67. num. 1. & 14. Fagnan. in cap. Ex parte de Constit. num. 9. 15. & 29. Garz. de Benef. par. 12. cap. 2. num. 202. & 285.*

& fuit refolutum à Sacra Congregatione Concilii in *Alexandrina fuppreffionis Canonicatus* 17. Junii 1702. ut in *Senen. Suppreffionis Canonicatum* 8. Augufti 1711. Ergo etiam in erectione novi Canonicius ex redditibus fuperfluis Ecclefie Collegiate Patronalis, requiri debet confenfus Patroni, & ita sentire videntur, *Abbas in cap. Suggellum de Jurepat. n. 3. ibique Butr. num. 4. Lambertin. de Jurepat. lib. 3. quæft. 6. art. 4.* ubi quærit an Epifcopus fine confenfu Patroni poffit ex redditibus conftituere præbendas? & refpondit *negatiwè.*

Etenim tam fuppreffio antiqui Canonicius, quàm erectione novi in Collegiata Patronali eft læfiva Jurifpatronatus, fed diverfimode. Siquidem fuppreffio eft læfiva Jurifpatronatus refpectu Juris præfentandi, eo enim ipfo, quòd fupprimatur Canonicius ad effectum augendi redditus aliorum Canoniceorum, Patronus amittit Ius præfentandi refpectu Canonicius fuppreffi; Erectione novi Canonicius ex fructibus fuperexcrefcen- tibus eft læfiva Jurifpatronatus refpectu Juris alimentorum, dum eo ipfo, quòd erigitur novus Canonicius ex dictis fructibus minuitur fpes, & Ius confequendi alimenta in cafu inopiæ. Unde ficuti ex eo quòd fuppreffio Canonicius eft læfiva Jurifpatronatus refpectu Juris præfentandi requiritur confenfus Patroni, ita cum etiam erectione novi Canonicius fit læfiva ejuſdem Jurifpatronatus, fcilicet refpectu Juris alimentorum, requiri debet confenfus Patroni, non minus lædetur Jufpatronatus per amiſſionem Juris præfentandi, quàm per amiſſionem Juris alimentorum, cum unusquifque eorum fit fructus adæxus Jurifpatronatus, ut fuit refolutum à S. Rota in Salernitana. Alimentorum fuperius impreffa in *Can. 3. Caf. 3.* & exprefse docet *Lambertin. de Jurepat. lib. 3. quæft. 6. art. 7. num. 9.* ibi: *Sed remanet aliqualis difficultas, an tam in diminutione, quàm in augmento cum Difpofitione Epifcopi debeat intervenire confenfus Patroni pro tempore exiſtentis. Et in diminutione omnino dicendum eſt, quòd fic &c. & eadem ratione in augmentatione, in qua militat, & alia ratio intereſſe Patroni, ne in tantum augeantur fervitia*

& numerus Clericorum, quòd præjudicetur Patrono in adjunctis in cafu inopiæ.

Ratio autem ulterius eft, quia non quodcumque augmentum, aut incrementum reddituum fuperexcrefcen- tium eft Cauſa fufficiens ad erigendum novum Canonicius, fed augmentum debet eſſe tale, de quo alius æquale ſtipendium cum aliis habeat, vel faltem fufficiens, & honeſtum; Unde intereſt Patrono, quòd in erectione novi Canonicius citetur, & requiratur ejus confenfus, quia intereſt, ne in ſua Ecclefia ſint Canonici Pauperes, & qui non ſe valeant ſubſtentare de redditibus Canonicius, ſicuti alii Canonici, ita ut ſi videat, quòd Epifcopus non obſtante tenuitate augmenti reddituum velit erigere novum Canonicius, poteſt ſe opponere, dum non debent eſſe in Ecclefia Collegiata plures Canonici, quàm quot poſſunt ex redditibus illius ſubſtentari, juxta *Text. in cap. 1. de Inſtit. ibique Gloſſ. Abb. num. 2. Anan. num. 1. & Gloſſ. in cap. cum M. Ferrarienfis de Conſtit. verb. Induſtriam, ibique Fagnan. num. 51.* Cæterum ſi Patronus abſque rationabili cauſa non lit conſentire, poterit Epifcopus erigere ſine ejus confenſu novum Canonicius, ſicuti poterit urgente neceſſitate, & utilitate Ecclefie mutare Ecclefiam ſimplicem in Collegiatam, etiam renuente Patrono, & confenfus in hoc caſu haberetur pro præſtito, quia Patronus non debet impedire utilitatem, & decorem Ecclefie provenientem ex majori numero Canoniceorum, *Alexand. de Nevo in dicto cap. Cum M. Ferrarienfis numero 4. Lambert. de Jurepat. lib. 3. quæft. 6. art. 1. num. 4. & art. 7. num. 10. Bertachin. vot. Decif. 192. num. 3.*

Idem dicerem ſi numerus Canoniceorum augeatur non ex fructibus fuperexcrefcen- tibus maſſæ communis, ſed ex eo, quòd cum Præbenda Canonicealis vacans diſtincta, & ſeparata ab aliis ſit adeo pinguis, ut ejus facultates, & redditus ſufficiant pro duabus, ipſa per Epifcopum dividatur, & ex ea creentur duæ Præbendæ ad terminos *Text. in cap. Vacante de Præbend.* Si enim ex redditibus hujusmodi Præbendæ vacantis conſtituantur duæ Præbendæ Canoniceales, præ-

præter alia requisita, quæ requiruntur, nimirum exiguus numerus Canonorum, aut alia causa rationabilis, quod redditus sufficiant pro duabus Præbendis, & consensus Episcopi, & Capituli requiritur etiam consensus Patroni. *Imol. in dicto cap. Vacante num. 5.*

- 15 His fundamentis stabilita affirmativa resolutio tam primi, quam secundi dubii superius propositi non obstat, quod in contrarium deducebatur, nimirum, quod in præfata Ecclesia Collegiata fuerit taxatus à Fundatore certus numerus duodecim Canonorum, ex hoc enim non sequitur, quod excrecentibus redditibus massæ Capitularis, non possit Episcopus frangere dictum numerum Canonorum, & erigere novum Canonicatum. Ratio est, quia ad hoc requirebatur, quod Fundator expressè, vel tacitè prohibuisset alterationem numeri Canonorum à se in limine Foundationis Collegiatae statuti. E. G. dixisset, quod in Collegiata essent duodecim Canonici, & non plures, aut quod erigeretur Collegiata cum duodecim Canonicis, & non alio modo, vel nihil in toto, aut in parte eam immutando, tunc enim Episcopus non posset erigere in dicta Ecclesia Collegiata novum Canonicatum, nec alterare numerum Canonorum ibi præfixum propter prohibitionem fundatoris expressam, aut tacitam resultantem ex illis clausulis, & non alio modo, nihil immutando, quæ prohibent omnem alium modum præter expressum, juxta *Alex. conf. 3. num. 4. lib. 1. Dec. conf. 6. num. 2. Tusch. conclus. Iur. 313. num. 1. litt. D. tom. 2. Barbos. dict. 214. num. 1. in fine, Rot. decif. 619. num. 2. par. 1. Recent.* Et non sufficit, quod Fundator simpliciter taxaverit numerum Canonorum, & disposuerit, quod in Collegiata essent duodecim Canonici, hujusmodi enim dispositio intelligitur rebus sic stantibus, nimirum, nisi facultates, & redditus excrecerent, ita ut eis excrecentibus posset Episcopus illam frangere, & augere numerum Canonorum, sicuti auctis facultatibus Ecclesie augeri potest numerus Canonorum, etiam si sit juratus, & confirmatus à Sede Apostolica, & etiamsi in confirmatione adesset clausula Decreti irritantis, quia

hujusmodi numerus sic confirmatus intelligitur, nisi facultates, & redditus excreverint. *Imol. in cap. Vacante de Præbend. num. 5. vers. Quandoque verò, Fagnan. in cap. Dilecto de Præbend. num. 22. & seqq. Alexan. de Nevo in cap. Cum M. Ferrariefis de Constit. num. 31. & 34. ibique Fagnan. num. 43. & seq.*

Descendendo ad tertium dubium, videtur, si erigatur ab Episcopo ex fructibus superexcrecentibus novus Canonicatus in dicta Ecclesia cum consensu Patroni, non posse huic competere Jus præsentandi, & Jus patronatus respectu Canonicatus sic noviter erecti. Primò, quia bona, & fructus excrecentes, quibus erigitur novus Canonicatus, non spectant ad Patronum, sed ad Ecclesiam Collegiatam, cui à Fundatore fuerunt in primava erectione assignata, adeoque non potest Patronus acquirere respectu Canonicatus noviter erecti Jus patronatus, sed illud spectabit ad Ecclesiam Collegiatam, vel novus Canonicatus erit liberæ collationis, dum quando fundatur Beneficium de Bonis Ecclesie, Jus patronatus acquiritur Ecclesie, & non alteri, juxta Auctoritates per me superius deductas in *Can. 1. & II. Cas. V. num. 4.* quibus addo *Rocch. de Curt. de Jurepatron. verb. Ecclesiam fundavit num. 8.*

19 Secundò, quia illi fructus superexcrecentes, quibus erigitur novus Canonicatus, sunt Deo dicati, & Sacri; rei autem Sacre non potest imponi ulla servitus, & sic nec Jus patronatus.

20 Sed contrarium censeo Iuri, & veritati consonum. Etenim si Ecclesia simplex Patronalis de consensu Patroni erigatur in Collegiatam, & ex ejus fructibus, & redditibus creentur tot Præbendæ, licet iidem fructus, & redditus spectent ad Ecclesiam simplicem, & ante erectionem Præbendarum in Collegiata erant Deo dicati, & Sacri, adhuc Patrono respectu harum Præbendarum competit Jus patronatus, & tot potest præsentare Canonicos, quot sunt Præbendæ, ut docent *Butr. in cap. Suggestum de Jurepat. num. 4. in fine, ibi: Quod si Ecclesia Patronata cum consensu Patroni erigatur in Collegiatam poterit impetrare, quod in Præbendis retineat Jus patronatus: ibique Abb. n. 3. ubi*

ubi refert fententiam Hoflienſis dicentis in hoc caſu Patronum habere Juſpatronatus ad Præbendas ibi: *Hoflienſis dicit, quod per hoc non privaretur Patronus, quia poſſet Patronus præſentare ad illas Præbendas.* Ergo etiã licet illi fructus ſuperexcreſcentes, quibus in Eccleſia Collegiata Patronali erigitur per Episcopum novus Canonicatus de conſenſu Patroni, ſpectent ad ipſam Collegiatam, & ſint Deo dicati, adhuc reſpectu Canonicatus noviter erecti ex dictis fructibus competere poterit Patrono Juſpatronatus, & Juſ præſentandi novum Canonicum, eodem modo, quo ipſi competit Juſ præſentandi alios Canonicos primæ erectionis ejuſdem Collegiatae.

- 1 Ratio eſt, quia licet illi fructus ſuperexcreſcentes ſpectent ad Collegiatam, & ſint Deo dicati, tamen ſemper verum eſt, quòd ſint fructus Patronales, ſeu Eccleſiæ Patronalis, qui habent in ſe à primæ erectione Collegiatae imbibitam qualitatem Patronalem, & qui ſunt obnoxii, vel in habitu, vel in actu Juripatronatus ſecundùm diverſas circumſtantias; etenim ſi Patronus ſit inops fructus ſuperexcreſcentes ſunt obnoxii Juri alimentorum, actu, & actu debentur Patrono inopi, ſi verò Patronus ſit dives ſunt obnoxii Juri alimentorum in habitu, ſcilicet deberentur Patrono, in caſu, quo vergeret ad inopiam. Inſuper ſi fructus ſuperexcreſcentes diſſiparentur, ac dilapidarentur, ſunt obnoxii Juri defendendi in actu, ſeu quòd actu defendantur à Patrono, ſi verò non dilapidantur, ſunt obnoxii eidem Juri defendendi in habitu, ſcilicet Patronus, poſſet illos defendere in caſu, quo dilapidarentur, ſic ſi fructus ſuperexcreſcentes erigantur in novum Canonicatum, erunt obnoxii Juri præſentandi in actu, ſeu quòd Patronus poterit actu præſentare ad illos novum Canonicum; ſi verò non erigantur in Canonicatum, erunt obnoxii eidem Juri præſentandi in habitu.
- 2 ſcilicet in caſu, quo erigerentur. Unde ſi erigatur novus Canonicatus ex dictis fructibus ſuperexcreſcentibus, & reſervetur reſpectu illius Juſpatronatus, ſeu præſentandi favore Patroni, non imponitur eiſdem fructibus ſuperexcreſcentibus nova Servitus, ſed ſervitus, ut præſentetur ad illos à Patrono novus Canonicus, quam

prius habebant in habitu, & in potentia, nunc per erectionem illorum in Canonicatum reducitur ad actum, itaut Patronus poſſit ad illos in Canonicatum erectos novum Canonicum præſentare.

Quoad ultimum denique dubium reſpondeo Juſpatronatus, quod competit Patrono reſpectu novi Canonicatus ex dictis fructibus ſuperexcreſcentibus eſſe Eccleſiaſticum, quia fructus ſuperexcreſcentes quibus erectus fuit dictus Canonicatus, erant Deo dicati, & Eccleſiaſtici, ac proinde Juſpatronatus erit Eccleſiaſticum, tale enim hoc dicitur, quando Beneficium erigitur de Bonis Eccleſiaſticiſ. Unde in hoc caſu Patronus præſentatæ Eccleſiæ Collegiatae erectæ de Bonis hæreditariis, & Laicalibus à Fundatore reſpectu Canonicatum primæ erectionis, habebit Juſpatronatus Laicale, reſpectu verò dicti Canonicatus noviter erecti, & ſecundæ erectionis habebit Juſpatronatus Eccleſiaſticum.

ARGUMENTUM.

Erecto novo Canonicatu in Eccleſia Cathedrali, aut Collegiata, cum admiſſione novi Canonici ad ſtallum in Choro, Vocem in Capitulo, & diſtributiones Ordinarias, & cum reſervatione Juripatronatus: An huic debeantur diſtributiones tam Ordinariæ, quàm extraordinariæ, ita ut Patronus inſtare poſſit apud Capitulum, ut ejus Præſentato, & inſtituto in dicto Canonicatu concedantur etiam Diſtributiones extraordinariæ?

SUMMARIUM.

- 1 Diſtributiones extraordinariæ ſunt emolumenta extrinſeca Canonicatui.
- 2 Ex conceſſione unius non inferitur ad conceſſionem alterius.
- 3 Clauſula: Non aliàs, nec alio modo habet arguere præciſam contrahentium mentem.

4 Pro-